

излъгани. Около 16,000 българи се изселили въ Влашко, гдето били поселени по селата.

Следъ това въ 1599 г., когато Михаилъ Витѣзулъ почналъ да се мѣси въ трансилванскитѣ работи, за да обедини Влашко, Молдова и Трансилвания въ една държава, войската му се състояла отъ ромъни, сърби, българи, поляци, малоруски казаки и маджари; началникъ на българскитѣ хайдути билъ воевода *Баба-Новакъ*, най-добриятъ Михайловъ полководецъ. На следната година Баба-Новакъ съ надеждна стража отишълъ като пратеникъ въ трансилванския лагеръ, но тамъ яростнитѣ дворяни вѣроломно го заточили, подложили го на страшни мъки и най-после го изгорили на пазаря⁴⁷.

По-сетнешнитѣ опити за освобождение отъ турското иго сж правени повечето отъ католици, предимно въ Кипровецкото (Чипровското) воеводство. Около 1630 г. тѣ поискали помощъ отъ Фердинанда II и отъ полския кралъ Сигизмунда III, но поради 30-годишната война безъ всѣкаквъ резултатъ.

Отварянето на турско-венецианската война въ 1645 г. произвело въ балканскитѣ земи голѣмо движение. Православни и католици мислили, че е настъпилъ вече часътъ да бждатъ освободени, стига само Полша и императорътъ да се присъединятъ къмъ венецианцитѣ. Начело на заговора билъ влашкиятъ господаръ Матей Басараба (1633—1634). Изглеждало най-вече необходимо да се привлече полския кралъ Владислава IV, който, поради одържаната отъ него победа надъ султанъ Османъ II при Хотинъ, се ползувалъ съ твърде голѣма популярностъ на изтокъ, както това става ясно отъ епическата поема „Османъ“ на Иванъ Гундулича. За пратеникъ билъ назначенъ *Петъръ Парчевичъ* отъ Чипровци, потомъкъ на прочутъ български дворянски родъ, човѣкъ опитенъ, ученъ и красноречивъ, отлично знаещъ гръцки, латински, италиянски, ромънски и арменски езици. Следъ като се училъ въ Лорето и Римъ, той билъ докторъ по богословието и отъ 1644 г. викарий на Марцианополския архиепископъ Бандина. Владиславъ IV приелъ пратеника много сърдечно. Парчевичъ се върналъ въ отечеството си съ портрета на краля въ пълно въоръжение, съ червено кадифено знаме и съ много подаръци. Владиславъ наистина почналъ да се готви за война, но предивременната му смъртъ (1648) осуетила очакванията на българитѣ.

Движението, обаче, се продължавало. Въ 1649 г. вече всичко било готово да се премине къмъ действия. Архиепископъ Деодатъ, единъ отъ главнитѣ заговорници, съ мъка можалъ да предупреди неблагоприятната прибрзаностъ, съ която искали да обявятъ възстанието. На 18 декемврий началницитѣ отново се срещнали съ Деодата у князь Матей Басараба въ Търговище и повторно изпратили Парчевича въ Полша, при императора и въ Венеция. Българскиятъ лъвъ, пишели тѣ въ писмата си, макаръ и да дрѣме, но е още живъ, и съветвали да не пропусчатъ най-благоприятната минута за едно съвмѣстно нападение на портата и за възстановяване на тѣй славнитѣ нѣкога-си славянски царства. Парчевичъ навсѣкжде билъ приетъ твърде съчувствено, особено отъ венецианцитѣ, които и безъ това поради войната на републиката съ Турция се грижили за съставянето на съюза. Но отношенията на европейскитѣ държави следъ 30-годишната война били такива, че съюзътъ не можалъ да се осъществи.

Християнитѣ, обаче, полагали надеждитѣ си на това, гдето венецианската война не се прекъсвала. Въ 1655 г. много знатни българи, сърби, албанци и гърци съставили тайно съглашение помежду си. Парчевичъ още веднажъ отишълъ при императора Фердинандъ III, а сръбскиятъ патриархъ Гаврилъ заминалъ за Москва. Но и този пжтъ дѣлото получило лошъ обратъ. Парчевичъ останалъ на западъ и билъ възведенъ въ 1656 г. въ санъ марциано-